

УВК 32:314.151.3-054.73“2015/...”

Сівак Н. О.

ПОЛІТИКА ЩОДО БІЖЕНЦІВ В АВСТРІЇ, ДАНІЇ І ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ПІСЛЯ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ 2015 РОКУ

Метою статті є дослідження міграційної політики в питаннях надання притулку та статусу «біженця» в таких країнах як Австрія, Данія і Великобританія. У статті розглянуті проблеми розвитку міграційної політики в питанні надання захисту біженцям в країнах Австрії, Данії і Великобританії після міграційної кризи 2015 року. Проведене дослідження спирається на дані IMISCOE (International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe, Міжнародна міграція, інтеграція та соціальна згуртованість у Європі), що є найбільшою в Європі мережею науковців у галузі міграції та інтеграції, а також дані Regierungsprogramm та агенції Eurostat. Автором визначено основні напрямки розвитку політики щодо біженців, а також зміни на законодавчому рівні кожної з обраної для аналізу країни.

Ключові слова: біженці, Австрія, Данія, Великобританія, план Юнкера.

Постановка проблеми. Криза біженців 2015 року продемонструвала непрацездатність системи роботи з біженцями в країнах ЄС, що і призвело до збільшення кількості нелегальних біженців і переповненим баракам, місць в яких не вистачало для розміщення всіх бажаючих. Причинами вибору таких країн як Великобританія, Австрія та Данія є те, що кожна з них входить або входила до складу

ЄС. Однією ж з найважливіших причин є старіюче населення, збільшення відсотка якого безпосередньо залежить від міграційної політики країни. Кожна з країн сама вирішує як уповільнити цей процес і більшість вибирає поліпшення умов для біженців і мігрантів, тоді як обрані країни у цій статті прагнуть все сильніше знизити їх потік.

Метою статті є дослідження міграційної політики в питаннях надання притулку та статусу «біженця» в таких країнах як Австрія, Данія і Великобританія.

Аналіз основних досліджень. Одним з провідних джерел вивчення даної проблеми є дані Geographies of Asylum in Europe and the Role of European Localities, розміщені на сайті IMISCOE (International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe, Міжнародна міграція, інтеграція та соціальна згуртованість у Європі), що є найбільшою в Європі мережею науковців у галузі міграції та інтеграції, в якій містяться дані та дослідження на тему умов життя біженців в таких країнах як Австрія і Данія.

Також були використані дані Regierungsprogramm 2017, в якій описані загальні положення щодо біженців та EU Qualification Directive, да умови надання статусу біженця.

Основою базою, що надає дані щодо кількості поданих заяв на статус біженця, а також щодо кількості задовільнених заяв є база Eurostat. На офіційному сайті Eurostat міститься статистика для докладного дослідження.

Також використані дослідження, результати яких опубліковані на сайтах BBC, Europe Now та DW, ві в яких деталізовано інформацію про події, що відбувалися протягом 2015–2020 рр.

Європейська міграційна криза, також відома як криза біженців, виникла восени 2015 року у зв'язку з багаторазовим збільшенням потоку біженців і нелегальних мігрантів до Європейського

союзу (ЄС) з країн Північної Африки, Близького Сходу і Південної Азії, і неготовністю ЄС до їх прийому і розподілу. Для вирішення даної проблеми був розроблений план Юнкера з розподілу 160 тис. біженців в ЄС [1].

Кожна з розглянутих нами країн, а саме: Австрія, Данія і Великобританія, проводили власну політику щодо біженців. Незважаючи на те, що такі країни як Данія і Великобританія мали право не брати участь в загальноєвропейській системі надання притулку, на підставі спеціальних застережень у Лісабонському договорі [2; 3], уряди цих країн під тиском громадськості заявили про готовність добровільно включитися в програму розселення мігрантів.

Таблиця 1

Кількість поданих заявок на статус біженця в Австрії, Данії і Великобританії

Джерело: складено за даними [4]

Кожна з країн прагнула зменшити кількість поданих заявок на статус біженця різними шляхами, однак, як можна помітити, тоді як тенденція подачі заявок в Австрію і Данію знижувалася, до Великобританії навпаки, зростала (Таб. 1).

Якщо ж аналізувати кількість прийнятих заявок, у даному випадку, ситуація змінюється, і можна помітити, що кількість прийнятих заявок Австрії і

Великобританії мають тенденцію на зростання, тоді як Данія зберігає свою тенденцію до зниження і в даному показнику (Таб. 2).

Таблиця 2

Кількість прийнятих заявок на статус біженця в Австрії, Данії і Великобританії

Джерело: складено за даними [5]

Так відбувається через те, що Данія, ще до міграційного кризи, зі збільшенням числа прибулих мігрантів і біженців робила жорсткішими правила прийняття заявки і знижувала соціальне забезпечення біженцям на 50%. У 2015 році Данія закрила залізничне сполучення з Німеччиною [6] і ввела закон, який дозволяв уряду конфіскувати цінні речі у біженців, який діє і до цього дня. За його умовами, біженці покривають витрати за проживання, харчування та медичне обслуговування. У тому випадку, якщо у вас є достатньо коштів імміграційна служба не надасть вам житло за рахунок держави. З огляду на те, що біженцям протягом 6 місяців заборонено залишати територію центрів біженців, вони оплачують місце проживання саме в них. Самі центри знаходяться поза великих міст, в сільській місцевості і люди зі статусом біженця не мають права в них переїжджати [7].

У законодавчому плані Данія утрималася від прийняття CEAS (The Common European Asylum System, Спільна європейська система притулку, що встановлює загальні стандарти та забезпечує співпрацю для забезпечення шукачів притулку) і введених в дію правил ЄС по відношенню до біженців, проте вона ввела схожі закони у внутрішнє законодавство. Є й відмінності: датське законодавство не приймає статті 15 Кваліфікаційної директиви ЄС [8], яка забезпечує додатковий захист в разі, якщо людина боїться смертної кари, тортур і загрози життю цивільної особи, за допомогою якого біженці з таких країн як Афганістан, Ірак і Сомалі отримують статус біженця, а також умови для возз'єднання сім'ї: чоловік з Данії повинен бути не молодше 24 років, мати можливість профінансувати переїзд і оплатити гарантію на суму 7000 євро, а також не отримувати соціальну допомогу на протязі 3-х років [7].

Всі ці закони спрямовані на зниження кількості бажаючих переїхати в Данію і спрямовані на недопущення прийняття мультикультурної політики, а також втрати національної ідентичності. З цієї ж причини був створений Закон про інтеграцію, в якому біженці повинні підтвердити свою вірність «датським цінностям». З 2018 року Данія відмовилася від програми ООН з переселення біженців [9]. А в 2021 році уряд Данії позбавив дозволу на тимчасове місце проживання сирійських біженців, так як, на його думку, життю біженців з Сирії більше нічого не загрожує [10].

Австрія також не особливо вітає біженців. Протягом 2015–2016 років вони побудували бар'єри на кордоні зі Словенією та Італією для контролю нелегальних біженців [11]. Також, вона, як і Данія, досить сильно обмежує їх в правах і прагне зменшити їх потік. Ставлення до біженців з боку уряду кардинально змінилося через перевантаженість центрів

прийому в два і більше разів в 2015 році. Це послужило причиною того, що при розселенні малим населеним пунктам вперше довелося приймати біженців, що призвело до протестів серед людей, а також до закону, який зобов'язує кожен муніципалітет приймати 1,5% біженців від розміру населення, що прописано у робочій програмі *Regierungsprogramm 2017* уряду Австрії [12]. Ця умова також була висунута для зниження кількості поданих заявок, так як можлива кількість прийняття людей сильно знизилася. Також, це призвело до створення так званих кемпінгів, де почали селити прибулих біженців, замість невеликих кімнат на одного [13]. Біженці з 2016 р. отримують менші суми допомоги, заснованих на потребах, ніж громадяни країни. У деяких регіонах грошові допомоги і зовсім можуть бути замінені посібниками в натуральній формі. Також деякі закони щодо біженців були визнані Конституційним судом неконституційним. Прикладом служить ситуація в Бургенланде, який вирішив обмежити мінімальні допомоги на сім'ю, обмеживши їх на рівні 1500 євро на родину, незалежно від її розміру і кількості осіб [14]. Це стало можливим через те, що Австрія вийшла з міграційного пакту ООН і анонсувала, що буде самостійно розробляти закони для біженців [15]. В Австрії, так як і в Данії, можна відзначити небажання визнавати себе мультикультурною країною, а тим більш сприяти становленню ситуації мультикультуралізму. Хоча вона і не зобов'язує підписувати договір про інтеграцію, вона розробила 10 заповідей біженців, одним з яких є прийняття «австрійських цінностей» і виховання дітей відповідно до них [16]. Якщо ж говорити про інтеграцію, то сама країна докладає зусиль для «дезінтеграції», так як всі курси вивчення мови для шукачів притулку були скасовані.

Великобританія з зовнішньої сторони виглядає як забезпечена країна, яка може

надати хороші умови для проживання біженців, проте не все так однозначно. У 2016 році 51,9% виборців проголосували за рішення «вийти з ЄС». Основною причиною такого результату голосування була проблема «імміграції» і антиімміграційного настрою, які були поширені однієї зі сторін. Компанія просувалася під гаслом «повернути контроль» і вводила виборців в оману. Вони використовувала термін «мігрант» замість «біженця» для позначення людей, які покидають зони бойових дій на Близькому Сході і в'їжджають в Європу. Поширювалися також плакати (Мал. 1), які негласно натякали на виникнення проблем через біженців [17].

Мал. 1. Плакат з офіційної компанії «Голосуйте за відмову»
Джерело: [17].

Кажучи про забезпечення, після отримання статусу біженця, слід визнати, що країна заселяє біженців і надає повну підтримку, але тільки протягом 28 днів. Соціальне забезпечення надається на тому ж рівні, що і громадянам країни. Право на медичне обслуговування надається, однак часто в новинах можна помітити невдоволення якістю наданої послуги. Доступ до обов'язкової освіти (до 16 років) однаковий для шукачів притулку, біженців та громадян Великобританії. Закон надає біженцям і особам, які користуються гуманітарним захистом, такий самий доступ

на ринок праці, що і громадянам Великобританії. Також Великобританія не нав'язує свої цінності і надає право дотримуватися традицій своєї країни, що позитивно впливає на інтеграцію біженців, і кардинально відрізняється від ставлення в даному питанні Данії та Австрії.

Висновки. Австрія, Данія і Великобританія ведуть антиімміграційну політику щодо біженців і створюють все більш суворі закони, а також обмеження, які погіршують умови життя. Австрія та Данія будують паркани і контрольні пункти на кордонах для зменшення кількості біженців. Також вони обидві прагнуть зберегти національну ідентичність і заперечують можливість стати мультикультурними країнами, обмежуючи біженців договорами і правилами.

Слід також вказати, що уряд Великобританії використовує міграційну кризу для отримання власної вигоди, вводячи в оману виборців і поєднуючи поняття «мігрант» і «біженець», що впливає на подальші можливості цих обох верств населення.

Отже, можна зробити висновок, що кожна з країн з тих чи інших причин проводить антиімміграційну політику, особливо щодо біженців та шукачів притулку, а в певних випадках навіть після надання статусу біженця, впроваджує політику «дезінтеграції», що значно стримує можливості біженців та шукачів притулку.

Список використаних джерел :

1. State of the Union 2015: Time for Honesty, Unity and Solidarity. *European Commission*. 2015. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_15_5614 (дата звернення: 25.03.2021)
2. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union Protocol (no 22). *European Union Law*. 2016. URL: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_22/oj (дата звернення: 23.04.2021)

3. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union Protocol (no 21) *European Union Law*. 2016. URL: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2016/pro_21/oj (дата звернення: 23.04.2021)
 4. Asylum and first time asylum applicants by citizenship, age and sex. *Eurostat*. 2019. URL: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en (дата звернення: 25.03.2021)
 5. Final decisions in appeal or review on applications by citizenship, age and sex. *Eurostat*. 2019. URL: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asydcfina&lang=en (дата звернення: 25.03.2021)
 6. Migrant crisis: Denmark-Germany rail links suspended. *BBC*. 2015. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-34203366> (дата звернення: 25.03.2021)
 7. Glorius B. Geographies of Asylum in Europe and the Role of European Localities. *Springer*. 2020. С. 45–63. (дата звернення: 25.03.2021)
 8. Directive 2011/95/EU of the European Parliament. *European Union law*. 2011. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/95/oj> (дата звернення: 25.03.2021)
 9. UNHCR regrets Denmark's decision not to restart the resettlement program. *UNHCR*. 2018. URL: <https://www.unhcr.org/neu/21511-unhcr-regrets-denmarks-decision-not-to-restart-the-resettlement-program.html> (дата звернення: 25.03.2021)
 10. Влада Данії позбавляє посвідки на проживання сирійських біженців. *BBC*. 2021. URL: <https://www.bbc.com/russian/news-56802900> (дата звернення: 20.04.2021)
 11. Europe migrants: Austria builds Brenner border centre despite criticism. *BBC*. 2016. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-36022914> (дата звернення: 25.03.2021)
 12. Regierungsprogramm ÖVP-FPÖ. *Österreichische Hochschüler innenschaft*. 2017. URL: <https://www.oeh.ac.at/file/1904/download%3Ftoken%3Dtms3OmvH> (дата звернення 25.03.2021)
 13. Glorius B. Geographies of Asylum in Europe and the Role of European Localities. *Springer*. 2020. С. 93–106. (дата звернення: 25.03.2021)
 14. Social security for refugees in Austria. *AIDA*. 2021. URL: <https://asylumineurope.org/reports/country/austria/content-international-protection/social-welfare/> (дата звернення 25.03.2021)
 15. Austria to withdraw from UN migration treaty. *DW*. 2018. URL: <https://www.dw.com/en/austria-to-withdraw-from-un-migration-treaty/a-46097012> (дата звернення: 25.03.2021)
 16. Austrian state plans 'Ten Commandments' for refugees. *DW*. 2018. URL: <https://www.dw.com/en/austrian-state-plans-ten-commandments-for-refugees/a-48712265> (дата звернення: 25.03.2021)
 17. The Refugee Crisis, Brexit, and the Reframing of Immigration in Britain. *Europe Now*. 2019. URL: <https://www.europenowjournal.org/2019/09/09/the-refugee-crisis-brexit-and-the-reframing-of-immigration-in-britain/> (дата звернення: 25.03.2021)
- Sivak N. O.** – Student of the Faculty of International Relations, Political Science and Sociology of the Odessa I. I. Mechnikov National University
- Refugee Policy in Austria, Denmark and the United Kingdom after the 2015 Migration Crisis**
- The aim of the article is to study migration policy on asylum and refugee status in countries such as Austria, Denmark and the United Kingdom. The article examines the problems of migration policy development in the issue of providing protection to refugees in Austria, Denmark and the United Kingdom after the migration crisis of 2015. The study is based on IMISCOE (International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe) data, which is Europe's largest network of*

scholars in the field of migration and integration, as well as data from the Regierungsprogramm and Eurostat. The author identifies the main directions of refugee policy development, as well as changes in the legislative level of each of the selected countries for analysis.

Key words: *refugees, Austria, Denmark, Great Britain, Juncker's plan.*

*Рекомендовано до друку
– д. політ. н., професором Коч С. В.*

Стаття надійшла в редакцію 12.05.2021.